

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering
van de handhaving
van de oude
Gereformeerde beginselen

Meditatie Ambtelijke praktijk

Kerkelijk actueel

Voor de jeugd Sprekend verleden

DE LEVENSVORST

“Ik zal niet sterven, maar leven...” (Psalm 118: 17)

Psalm 118 is het danklied van iemand die uit nood en dood is gered. Die zijn God prijst omdat Deze hem tegen zijn vijanden geholpen heeft toen hij geen kant meer op kon. Alle hadden ze hem omsingeld, maar met de hulp des Heeren had hij ze overwonnen. Daarom roept hij het uit: “De Heere is mijn Sterkte en mijn Psalm, want Hij is mij tot heil geweest.”

De Heere Jezus heeft deze psalm gekend. Hij heeft hem ook meermalen gezongen. Het was en is in Israël de gewoonte om aan de dis van het Pascha Psalmen te zingen: de Psalmen 115 tot 118. Samen met zijn jongeren schikte de Heere Jezus zich in dit gebruik. Zo ook, in de nacht voorafgaande aan Zijn lijden. “Niet ons, o Heere, niet de mens, zij de eer, maar U alleen” [Psalm 115]. “De banden des doods hadden mij omvangen” [Psalm 116]. Een Psalm over de diepste diepten van nood en dood. Ook Psalm 118, de Psalm die samenvat wat de Heere aan weldaden van heil werkt en schenkt. “Hij was het die mijn heil bewerkte. Daarom loof ik Hem mijn leven lang.” Lijden en nood drongen op Christus aan. Ze omringden Hem. Maar de Steen die door de bouwlieden verworpen werd, zou worden tot een Hoeksteen. Het is van de Heere geschied.

Zo zong de Heere Jezus van Zijn eigen dood en opstanding. Let wel: Hij heeft deze Psalm niet pas gezongen toen Hij was opgestaan of toen Hij ten hemel zou gaan. Nee, Hij zong toen het verschrikkelijkste lijden Hem nog wachtte. Toen Hij wist alles wat Hem zo aanstonds zou overkomen. Dat het niet lang meer zou duren of Hij zou het uitroepen: “Mijn ziel is geheel bedroefd, tot de dood toe.” Toch zong Hij ook dit Woord: “Ik zal niet sterven maar Ik zal leven!”

Wij weten het: de Heere Jezus is opgestaan. Het paasevangelie luidt: Jezus leeft! In Hem is deze Psalm tot een profetie geworden: “Ik zal niet sterven, maar leven!” Hij is de dood daadwerkelijk ingegaan. Om aan die dood zijn prikkel te ontnemen en om te triomferen over het graf en over de geweldhebber van de dood, de duivel. Hij werd uit de gevangenis, uit de kluisters van de dood ontslagen. Hij heeft het leven ontvangen. “Hij heeft o God van U begeerd het onvergankelijk leven. Gij hebt het Hem gegeven. Zo leeft die Vorst altoos, zo leeft Hij eindeloos.”

Is dit niet een boodschap die haaks staat op wat we om ons heen en binnen in ons waarnemen? De dood heerst toch, zo lijkt het immers?! Zonde en dood zijn

tot ons allen doorgedaan. Ons leven is aan de dood vervallen. Wij mensen zijn van God vervreemd. Afgesneden van Hem die de bron van het leven is. Dood in de zonden en misdaden. Dat zijn vreselijke woorden. Maar die werkelijkheid is ook verschrikkelijk. We zien toch de doodsmachten om ons heen. Wie zichzelf enigszins leerde kennen, ziet ze ook in eigen hart en leven. Midden in het leven zijn wij door de dood omvangen.

En nu horen we hier de boodschap: “Ik zal niet sterven maar leven!” Christus is een oorzaak van eeuwige zaligheid geworden. “Ik voor u, opdat u anders de eeuwige dood zou moeten sterven.” Voor wie geldt dat? Voor ieder die het oordeel over de zonde leert beamen: “Gij zult sterven en niet leven.” Wat een wonder als we zaligmakend ontdekken dat in Gods Zoon het leven geschonken is. Hij getuigt van Zichzelf: “Ik ben de Opstanding en het Leven. Die in Mij gelooft zal niet sterven, maar leven.” Waar Zijn stem gaat doordringen in het hart van een zondaar, daar gaat ook blijken: “De ure komt en is nu dat doden zullen horen de stem van de Zoon van God. Die ze gehoord hebben, zullen leven.” Door Zijn Geest die levend maakt. Die in verbinding brengt met de Bron van het Leven, Christus. Het is daarom zaak, dat we ons leven verliezen; verliezen aan Hem, om het in Zijn leven terug te vinden. “Ik leef en Gij zult leven.” Om zo ons leven af te schrijven en van Hem het leven te ontvangen.

De weg van Christus is de weg door de dood tot het leven. Hiermee is ook de weg van de Zijnen getekend. “Nu, het moge dan komen wanneer en zoals het komt - in ieder geval horen we hier duidelijk dat de heiligen met de boze te vechten hebben en met de dood te worstelen hebben. Het is echter in zo’n strijd het allerbeste en de naaste weg tot de overwinning, dit liedje der heiligen te leren zingen. Dat wil zeggen: van zichzelf af te zien en zich vast te klemmen aan Gods rechterhand! Ik wil niets zijn, al mijn macht is de HEERE. Hier zie je, hoe Gods rechterhand het verslagen hart opricht en midden in de dood vertroost, en wel zo machtig dat het kan zeggen: al zou ik nu sterven, dan sterf ik toch niet. Al treft mij lijden, dan lijd ik toch niet. Al kom ik te vallen, dan lig ik toch niet neer. Al word ik te schande gemaakt, dan sta ik toch niet voor schut. Ik zal niet sterven, maar ik zal leven!” [Luther]. Jezus, leven van mijn leven. Jezus, dood van mijne dood.

J.M.J. Kieviet

Van kroeg naar kerk

Een bekering van de kroeg naar de kerk. Weleens van gehoord? Het gaat om mensen die vroeger in zonden hebben geleefd, maar later vroom zijn geworden. Vroeger zaten ze in het café of in de bioscoop. Vroeger waren ze dronken en vloekten ze. Maar nu zijn het trouwe kerkgangers; rechtzinnig in de leer en keurig in de kleding. En wie ze vroeger waren, dat zijn ze vergeten. En nu is er van die verandering natuurlijk niks te zeggen, maar het probleem is dat het niet op de juiste manier gebeurde. Nooit kwam het tot een oprechte schuldbelijdenis. Ze denken dat heel hun zondige leven bedekt kan worden met een vroom jasje. Bij Jozefs broers lijkt dat ook het geval te zijn.

Op de herhaalde beschuldiging van Jozef dat de broers spionnen zijn, verdedigen ze zich heftig. 'Wij zijn broers, zonen van een achtenswaardige vader. We waren met ons twaalf. En dat we hier met zijn tien zijn, dat komt omdat de jongste bij onze vader is gebleven, en die ene is spoorloos verdwenen'. Na al die jaren willen ze hun kwaad nog verbergen. En als ze toch eens wisten wie er voor hen stond... Nooit hebben ze beleden dat ze Jozef als slaaf hebben verkocht. Zij wisten heel goed wat er met die ene is gebeurd. Dat ze hem eigenlijk vermoord hebben...

Zo is een mens. Zo wordt er gedacht en gepraat over de zonden van vroeger. 'Ja, dat is wel gebeurd, maar ... toen was ik nog jong ... en het is al zo lang geleden ... en ik leef nu toch heel anders?' Die neiging hebben wij allemaal. Wij denken dat het met onze zonden net zo gaat als met de vuilnis. Die gooi je in de klike en die zet je bij de weg en de vuilniswagen haalt het op en je ziet het nooit meer terug. Zo denken we ook van onze oude zonden af te komen en we willen er niet meer aan herinnerd worden.

Maar dat is een heel ernstige vergissing. 'Want God zal alles in het gericht brengen, hetzij goed, hetzij kwaad' (Prediker 12:14). Zelfs een flauwe grap staat genoteerd, zo zegt de Heere Jezus. Van

elk ijdel woord zullen de mensen rekenschap geven in de dag des oordeels (Mattheüs 12:36).

Liever wil de Heere dat wij er tijdens ons leven achter komen en dat we tot bekering komen. Niet van de kroeg naar de kerk, maar van de duisternis tot het licht en van de duivel tot God.

En om dat te bewerken, behandelt Jozef zijn broers uiterst streng. Hij valt ze in vers 14 in de rede: 'Dat is het, wat ik tot u gesproken heb, zeggende: Gij zijt verspieters! Bewijs eerst maar eens dat je de waarheid spreekt. Één van jullie gaat terug naar Kanaän en die gaat die jongste broer halen. Dan zal ik jullie pas geloven'. De broers hebben kennelijk niet snel genoeg geantwoord, want Jozef pakt ze nog strenger aan, zo lezen we in vers 17 'En hij zette hen samen drie dagen in bewaring'. Dan kunnen ze daar gaan nadenken wie van hen Benjamin zal ophalen. Het zijn voor de broers drie vreselijke dagen geweest. Daar zitten ze in die donkere cel, misschien wel dezelfde als waar Jozef in gezeten heeft, wie zal het zeggen. Ze weten ook niet dat het maar voor drie dagen is. Zullen ze hun vrouwen en kinderen ooit terugzien? En hoe moet dat dan? Die zullen van honger sterven! Duizend zorgen en duizend doden kwellen hun angstvallig hart.

Is dat geen beeld van een zondaar, die door God wordt gegrepen en tot stilstand wordt gebracht? Dan geeft God Zijn heilige wet als een spiegel en dan zegt Hij: 'Ga daar maar eens in kijken. Naar je aangeboren aangezicht' (Jakobus 1:23). O, dan ontwaakt je geweten en verlies je je vroomheid. En dan sta je voor de strenge eis van God. *Betaal Mij wat gij schuldig zijt.* Kennen jullie dat soort momenten? David wel. 'Waar alle hoop mij gans ontviel en niemand zorgde voor mijn ziel'. Gelukkig gaat de Psalm verder: 'hebt Gij o God mijn pad gekend'. De Heere laat een mens nooit in wanhoop omkomen.

M.A. Kempeneers
www.bewaarhetpand.nl

Genesis 42:13
En zij zeiden: Wij, uw knechten, waren twaalf gebroeders, ééns mans zonen, in het land Kanaän; en zie, de kleinste is heden bij onzen vader; doch de een is niet meer.

In de evangeliën komen woorden voor die betrekking hebben op het leven, het sterven en opstanding van Jezus. Jezus wijst er Zelf op en spreekt erover. Treffend. Veelzeggend. Denk aan de woorden 'moeten' en 'uur'. Het eerste openlijke woord van Jezus op twaalfjarige leeftijd is in het huis van Zijn Vader. Wist gij niet dat Ik moest zijn in de dingen van Mijn Vader (Lukas 2:49). Op de bruiloft te Kana deed Jezus de wonderlijke, treffende uitspraak toen Maria Jezus geattendeerd had op het gebrek aan wijn. Vrouw, wat heb Ik met u te doen. Mijn ure is nog niet gekomen (Joh. 2:4). Beide woorden 'moeten' en 'uur' hebben betrekking op het volbrengen van Vaders wil, eis en doel. Voor Jezus vormen beide woorden een eenheid. In volledige overgave en eenswillendheid wil Jezus voldoen waarvan 'moeten' spreekt en waar het woord 'uur' op wijst.

De apostolische geloofsbelijdenis gaat in haar belijden daaraan niet voorbij, maar gaat erop in. Dat is voor ons van betekenis, ook voor ons geestelijk leven. Met een opvallende vraag komt zondag 15 persoonlijk tot ons. Wat verstaat gij door het woordeke geleden? Met opzet is het verkleinwoord gebruikt. Want het woord 'geleden' kan gedachteloos uitgesproken worden. Het woord op zich is zwaar van inhoud. Lijden wijst op veel. Lichamelijk en geestelijk lijden. Beide kunnen samen gaan. Het is zelfs zo dat er in onze tijd meer lijden dan medelijden is. De Schrift roept ons toe om stil te staan bij en zo te overdenken het lijden van Jezus Christus. Dat lijden was een enig lijden. Een borgtochtelijk lijden. Jezus' hele leven was lijden. Lichamelijk en naar de ziel. Zonder een moment van onderbreking. Het lijden begon voor de geboorte. Voor Hem was er geen plaats in de herberg te Bethlehem. Jezus heeft geleden in huis te Nazareth en op de weg daarna. Het zondige leven en de zondige houding van de mens wonden Zijn ziel. Het denken en spreken van Zijn discipelen greep Hem

Het Apostolicum (26)

aan. Jezus leed onder de onbekeerlijkheid, de onverschilligheid en de afkerigheid van Hem als de Gegevene van de Vader. Dit trof Jezus bijzonder. Elke zonde, die een vergrijp was tegen Zijn hemelse Vader, sneed Hem als een zwaard door de ziel. Het zwaarste in het lijden was het ondergaan van Gods toorn. De toorn Gods tegen de zonde van het gehele mensengeslacht. In deze woorden gaat het er niet om voor wie Christus geleden heeft. Het gaat erom dat Hij de toorn van God, ontstoken tegen de zonde van het menselijk geslacht, heeft gedragen. Hierdoor wordt het Evangelie niet verduisterd. Er valt een helder vertroostend licht op het nut en het doel van het lijden van Christus. Hij is de Verlosser, Bevrijder, door Zijn enige zoenoffer, naar lichaam en ziel van de eeuwige verdoemenis. Dat is de eeuwige straf. Zijn lijden is ook verwervend. Gods genade, gerechtigheid en het eeuwige leven zijn door Christus verworven. Dit zijn geen dogmatische waarheden waaruit we verblijdende conclusies kunnen trekken. Het moet niet alleen overdacht worden wat Jezus gedaan heeft. In de prediking klinkt de oproep tot geloven en aanvaarden wat Jezus verdiend heeft. Maar pas op voor conclusieprediking. Er dient geestelijke belevingsprediking te zijn. Van het laatste spreekt het gedicht van McCheyne 'Eens was ik een vreemd'ling voor God en mijn hart. In vraag 38 lezen we de naam van Pontius Pilatus. Naast Maria's naam wordt elke zondag de naam Pontius Pilatus gehoord. Op zich een geweldige tegenstelling. Nu zegt Augustinus: de naam van de rechter moet erbij staan om de tijd te weten, en dat het gebeurde echt waar is. Er mag geen twijfel bestaan over de lijdensweg van Jezus die van het sanhedrin naar de wereldlijke rechter ging. De Joden hadden de officiële sanctie van de wereldlijke rechter nodig. Die kon alleen hun doel met Jezus bekrachtigen: de kruisdood sterven. De wereldlijke rechter wordt betrokken bij de dood van Jezus. De smartelijke, de smadelijke en de door God vervloekte kruisdood. Het ging met Jezus anders dan met Stefanus. Stefanus onderging de zwaarste Joodse straf, de steniging. De kruisiging was een Romeinse straf. Werd een Jood door de Romeinse rechter veroordeeld, dan volgde ook voor hem de zwaarste Romeinse

straf, de kruisdood. Als het nu gaat over Jezus' lijden onder de wereldlijke rechter, dan staan in vraag en antwoord 38 vier opmerkelijke zaken. Jezus' onschuldige veroordeling, het ondergaan, het dragen van het zware oordeel van God en de bevrijding ervan. Pilatus had geen recht Jezus te veroordelen. De Vader wel. De Vader had dat recht van Christus Zelf ontvangen. In de stilte van de eeuwigheid. Vrijwillig heeft de Zoon op Vaders vraag 'wie zal met zijn hart Borg worden om tot Mij te genaken' geantwoord: Zie, Ik kom om Uw wil te doen.' Zo rijk verwoord in Psalm 40:4. Gaat ons hart net als bij de Emmaüsgangers branden, als we dit vers lezen of zingen? Eeuwig verdiend het strenge, rechtvaardige oordeel van God. Een pijnlijke werkelijkheid, want het missen van Gods vriendelijk Aangezicht is bitterder dan de dood. Kennen we als ambtsdragers het belijden: Heere, ik heb rechtvaardig Uw oordeel verdiend. Leeft de hartelijke vraag: Wees mij de zondaar genadig in en om het lijden van Christus? In vraag en antwoord 39 wordt beleden waarom en waartoe Jezus de kruisdood is gestorven. In de dagen van het Nieuwe Testament kwam het voor dat een veroordeelde levend aan het van God vervloekte schandhout gehangen werd. Jezus Christus heeft aan het kruis de vloek van God ervaren. Hij hing als een vervloekte, buigend onder Gods recht. Voldoend en verzoenend. Weten we van het hartelijk, oprecht buigen voor Gods recht? Welk een liefde treft ons. Eeuwige vervloeking verdiend naar Gods recht en naar datzelfde recht van God leven, eeuwig leven met God in het Koninkrijk. Heere, leer mij steeds Uw lijden recht betrachten.

M.C. Tanis

Het gesprek tussen Christus en Nicodémus(6)

Jezus antwoordde: Voorwaar, voorwaar zeg Ik u, zo iemand niet geboren wordt uit water en Geest, hij kan in het Koninkrijk Gods niet ingaan. (Johannes 3: 5)

Onwetendheid, ongeloof en ergernis. Die drie dingen klinken door in de woorden van Nicodémus, als hij vraagt: *'Hoe kan een mens geboren worden, nu oud zijnde? Kan hij ook andermaal in zijner moeders buik ingaan en geboren worden?'* En toch gaat de Heere Jezus een antwoord geven op deze vraag. Hutcheson tekent aan: *'Christus is zachtmoedig en teder tegenover hen die hun twijfels en onwetendheid aan Hem voorleggen'*.

Zo horen we de Heere Jezus dan in vers 5 zeggen: *'Voorwaar, voorwaar zeg Ik u, zo iemand niet geboren wordt uit water en Geest, hij kan in het Koninkrijk Gods niet ingaan.'*

Dezelfde boodschap

Het eerste wat daarin opvalt, is dat er een stuk herhaling in ligt. Eerder had de Heere Jezus bijna dezelfde woorden uitgesproken (vers 3). En nu klinken ze, iets gewijzigd, nogmaals.

Nee, de Heere Jezus past Zijn boodschap niet aan. Ook niet als die boodschap stuit op verzet en weerstand bij Zijn hoorders. Hij blijft bij de woorden die Hij al eerder uitsprak. Het is alsof Hij zegt: Nicodémus, ook al weet u niet hoe het mogelijk is; ook al zegt u dat het ónmogelijk is om wederom geboren te worden, tóch is niets minder dan dit nodig.

Geboren uit water en Geest

Maar tegelijk klinkt er ook iets nieuws in de tekstwoorden boven deze aflevering. De Heere Jezus spreekt namelijk niet over 'wederom geboren worden', maar over 'geboren worden uit water en Geest'. Dat is niet zo'n makkelijke uitdrukking. Er zijn verschillende verklaringen voor aangedragen. Eén van die verklaringen is, dat 'geboren worden uit water' zou verwijzen naar de eerste geboorte, uit het vruchtwater in de moederschoot, terwijl 'geboren worden uit Geest' een aanduiding zou zijn voor de wedergeboorte. Toch blijkt die verklaring op nogal wat

bezwaren te stuiten. Een belangrijk bezwaar is, dat de uitdrukking 'geboren worden uit water' in de klassieke teksten nooit gebruikt wordt als een aanduiding voor een geboorte uit het vruchtwater.

Werk van de Heilige Geest

We zullen dan ook veiliger gaan, als we – met o.a. Hutcheson – de uitdrukking 'geboren uit water en Geest' opvatten als alleen verwijzend naar de wedergeboorte. Twee dingen worden dan met deze uitdrukking gezegd.

Allereerst: Met 'wedergeboorte' wordt een geestelijke geboorte bedoeld. Een geboorte die gewerkt wordt door de Heilige Geest. Daarmee geeft de Heere Jezus al een eerste antwoord op de vraag, hoe wedergeboorte mogelijk is. Wedergeboorte is een werk van de Heilige Geest. Het is mogelijk omdat het Zijn werk is.

Als we dat om te beginnen uit de tekst opdiepen, moeten we daar vanuit het geheel van de Schrift iets aan toevoegen. Het is immers ook zo, dat de Heilige Geest – uitzonderingen daargelaten – zondaren wederbaart door het Woord. Door het gelezen Woord. En heel bijzonder door het gepredikte Woord. In 1 Petrus 1 wordt gesproken over het Woord als het zaad der wedergeboorte.

Drie eigenschappen

Het tweede dat opgesloten ligt in de uitdrukking 'geboren worden uit water en Geest', is: Als de Heilige Geest werkt, is Zijn werking te vergelijken met de werking van water. Hutcheson wijst erop, dat water drie dingen doet.

1. Allereerst heeft water reinigende kracht. Hutcheson: *'Zoals water reinigt wat vuil is, en dat helder maakt, zo past de Geest het bloed van Christus toe om de onreine natuur te reinigen en te vernieuwen in ware heiligheid'*

2. In de tweede plaats heeft water een verfrissende en verkwikkende kracht. Hutcheson: *'Zoals water de dorstige en onmachtige verkoeling en verkwikking geeft, zo verkwikken de weldaden die Christus verdiend heeft, en die door de Heilige Geest worden toegepast, de onmachtige zielen van zondaren in de angsten van de wedergeboorte en daarna'*.

3. In de derde plaats heeft water een vruchtbaar makende kracht. Nog eenmaal Hutcheson: *'Zoals water de droge grond vruchtbaar maakt, zo maakt de Heilige Geest de wederomgeboren mens vruchtbaar in goede woorden en werken'*.

Hoort u hoe de Heere Jezus met dit beeld de mogelijkheid van zalig worden bij God vandaan predikt? Nu kunnen geestelijk doden – wier leven getekend is in dorre, uitgedroogde aarde – nog levend worden. Nu kunnen onreine zondaren nog gereinigd worden. Nu kunnen dorstige en bezwijkende zondaren nog verkwikt worden. Mocht u uw naam reeds invullen?

Gods Kerk

En is datzelfde beeld van het water ook niet een aansprekend beeld voor Gods kinderen? Juist zij kunnen zichzelf als zo onrein en onvruchtbaar waarnemen. Juist zij kunnen zo dorsten naar de toepassing van de weldaden van Christus. Gods levendgemaakte Kerk heeft de Geest Die werkt als het water, voortdurend nodig. Wat God gewerkt heeft, groeit niet uit boven de woorden uit Jesaja 44: *'Ik zal water gieten op de dorstige en stromen op het droge'*.

A.J.T. Ruis

DE ISLAM

Ds. C. Sonneveld te Krabbendijke schreef een boek over onze verhouding tot de Islam. Lector van deze strekking voorziet in een grote behoefte. Daarom acht ik het van het grootste belang dat we kennis nemen van deze uitgave.

Het boek is een samenvatting van artikelen die de schrijver plaatste in "de Saambinder". Hij heeft zich grondig verdiept in de wereld van de Islam. We wisten reeds dat Ds. Sonneveld zich eveneens intensief bezig houdt met het Joodse volk; het is van belang dat hij nu als een welkome aanvulling ook aandacht vraagt voor "de zonen van Ismael".

De christen heeft veel met de Joden gemeen, in mindere mate heeft hij ook iets met de Moslim. Ooit stelde iemand voor om op de Sinaï drie heiligdommen te bouwen: een kerk, een tempel en een moskee: drie wegen die eigenlijk allemaal naar dezelfde God leiden. Deze gedachte leeft blijkbaar nog steeds en zelfs in versterkte mate bij veel christenen.

Ik ben er van geschrokken dat de schrijver aantoont dat dit zelfs in onze gezindte de ronde doet. Dat was mij in die mate niet bekend. Ds. Sonneveld zelf is die gedachte absoluut niet toegedaan en dat maakt deze uitgave des te meer aanbevelenswaardig. Ik wil om die reden graag ruime aandacht besteden in enkele artikelen aan deze studie. Ik ben blij met deze uitgave maar ik ben niet zo gelukkig met de aanleiding hiertoe. Deze is zeer complex en hangt samen met het probleem van de vluchtelingenstroom.

De schrijver heeft zich dus verdiept in deze materie. Ik ben zelf abonnee van "De Saambinder" en ik moet eerlijk bekennen dat ik bij de stroom van artikelen hierover wel eens liep met de vraag of al die aandacht wel nodig is. Maar nu ik deze uitgave doorgenomen heb, ben ik helemaal overtuigd van de noodzaak van deze studie. Dank dus aan br. Sonneveld dat hij deze handreiking ons biedt.

Het boek is getiteld: Islam en Moslims. Een terechte keus, want het gaat immers om twee verschillende zaken. Soms verwarren we deze met elkaar. Elke moslim is niet geradicaliseerd, maar aangetoond wordt toch ook dat de Islam elementen in zich bevat die rieken naar geweld.

Ds. Sonneveld besteedt ook aandacht aan de plaats die "geweld" inneemt in de Islam. Hij bestrijdt daarbij de gedachte die bij meerderen leeft dat ook het Christendom geweld in zich draagt. Men wijst dan op teksten uit de Bijbel die daarvan spreken.

Ik merk hierbij mijnerzijds graag twee dingen op. Er staan zeker in de Schrift wel geweldteksten die moeite kunnen geven, al zijn dat er ook weer niet zo veel. Maar vergeten we niet dat de hoofdlijn van Gods Woord juist de liefde Gods is. Het kruis is het middelpunt. Staande bij het kruis kan niemand volhouden dat de Bijbel een gewelddadig boek zou zijn.

In de tweede plaats is het zo dat de Islam zich wereldwijd aandient als een religie van moorddadigheid. Christenen zijn telkens en overal de lijdende partij. Dat geeft toch duidelijk het verschil aan tussen beide religies. Het is in dat licht ook niet te volgen dat de Nederlandse media desondanks grote sympathie hebben voor Moslims, terwijl afstand wordt genomen van Christenen. In een blad als Elsevier is dit meerdere malen aangetoond. Deze opmerkingen onder-

strepen de titel.

Het boek heeft verder als ondertitel: een pleidooi voor waarheid en bewogenheid. Een treffende typering. De waarheid is gelegen in het feit dat we eerlijk moeten erkennen dat het Christendom en de Islam twee heel verschillende wegen zijn. De islam is een valse godsdienst. Tegelijk wordt deze stelling op een bewogen wijze verwoord. Er wordt op geen enkele wijze afbreuk gedaan aan de gedachte dat we een roeping hebben ten aanzien van de vluchtelingen, die doorgaans Moslims zijn. Ik herinner aan een uitspraak van Wilders tijdens een verkiezingsdebat, waarbij hij vroeg: "Meneer Segers, ik hoef u toch niet uit te leggen dat Jezus een heel ander iemand is dan Mohammed?" Wilders echter wikkelt de waarheid meestal in in verkeerde bewoordingen. Dat vinden we in dit boek gelukkig niet. Toch vind ik het pijnlijk dat Wilders nu degene is die wijst op de gevaren van de Islamisering van ons land. Ds. Sonneveld wijst gelukkig ook op het (ware) gezicht van de Islam.

Als ik nu over de inhoud van dit boek kom te spreken, merk ik op dat de schrijver gefundeerde kritiek levert. Ik erken dat we, ook ik, soms afgaan op geruchten en vage indrukken. Wie nader kennis wil maken met de betekenis van deze godsdienst, kan ik dit boek van harte aanraden.

Ik stel hierbij, in bescheidenheid, graag een vraag. In hoeverre is de Babylonische spraakverwarring van betekenis voor de volkerenwereld? De Heere heeft toen de spraak verward en daardoor is het onderscheid der volkeren tot stand gekomen. Ik zou ook kunnen denken aan de zonen van Noach. Deze spraakverwarring was een oordeel van God. De globalisering zou gezien kunnen worden als een poging om de vloek van Babel weg te nemen. Het laatste Bijbelboek laat zien dat de wereldorde van de antichrist iedereen zal willen inpassen in het totalitaire systeem. De stroom vluchtelingen past voor de moderne mens in het plaatje van de wereldeenheden. In de acceptatie van de vluchtelingen zien we een latent streven naar de idealen van de Franse Revolutie: Vrijheid, gelijkheid en broederschap. Wij Christenen zullen echter eerder willen en mogen wijzen op de ene taal en de ware eenheid, die ontstond rond Pinksteren. Alleen van God uit gedacht kunnen verschillende mensen en volkeren elkaar weer verstaan en ook accepteren.

In deze wereldorde zal voor een bepaalde groep geen plaats meer zijn, namelijk voor christenen. Dat maakt zaken als migratie en integratie tot tekenen der tijden. Dat maakt deze zaak ook juist voor christenen tot een zaak van grote urgentie, die alleen bij Geesteslicht kan worden verstaan.

P. Roos

*Lukas 22: 33 'Was ons hart niet brandende in ons,
als Hij tot ons sprak op de weg en
als Hij ons de Schriften opende?'*

De nabijheid van God is een dierbaar geschenk. Asaf beleefde dat: 'Maar mij aangaande, het is mij goed nabij God te wezen.' De nabijheid van God behoort tot het geestelijke leven. Het is een voorsmaak van het eeuwige leven. Een kind van God is graag in Gods nabijheid. Een hoveling is graag in de nabijheid van zijn koning. Als de Heere geweken is, geeft dat droefheid en smart. Soms zijn Gods kinderen zonder hoop en zonder troost. Maar als de nabijheid van de Heere ervaren wordt, krijgen zij moed. De Emmaüsgangers waren hun Meester kwijt en de vijanden verheugden zich. Terwijl de Emmaüsgangers spraken en wandelden, voegde de Heere Zich bij hen en ging hen onderwijzen. De Heere Jezus was de Goede Herder die Zich voegde bij Zijn schapen. Hij vroeg over wie zij spraken. Zij zeiden dat ze over Jezus van Nazareth spraken. "En de Heere opende hun de Schriften en ging van Mozes af door de profeten heen en hield Zich als onbekend en sprak als een derde. Hij paste het ook toe op die Man van Wie zij spraken en het was hun goed zo nabij de Heere. Dat bleek toen de Heere Zich hield alsof Hij verder wilde gaan. 'O nee', zeiden ze, 'het is nu laat, de dag is gedaald', en zij dwongen Hem dat Hij met hen wilde gaan. De Heere stemde erin toe bij hen te blijven. Onder het breken van het brood werden hun ogen geopend, en zij kenden Hem, en Hij kwam weg uit hun gezicht. Daarop liepen de Emmaüsgangers met een hart vol liefde terug naar Jeruzalem. De Heere had dat vuur in hun hart ontstoken. De Heere beschikt over een vuur vol liefde. De Heere heeft Zijn volgelingen lief, zoals een moeder haar kind liefheeft. Door het vuur wil de Heere genezen van onverstand, ongelooft en misnoedigheid. De Heere heeft een vuur, en dat is het Woord: 'Uw Woord is een lamp voor mijn voet en een licht voor mijn pad.' De Heere heeft een vuur van Zijn Geest en Hij Zelf is een Vuur. Hij is de Opgang uit de hoogte en de Zon der gerechtigheid. De Heere zorgde ervoor dat zij Hem niet kenden. Zo kan de Heere in het hart van Gods kinderen zijn, terwijl zij denken dat Hij Zich verbergt. Twee discipelen van Jezus kregen brandende harten. Zij wilden onderwijs ontvangen. Zij waren ongerust, maar hadden toch nog een klein glimpje hoop. "Wie weet, Hij mocht nog eens opgestaan zijn." Maar het was al de derde dag sinds alles gebeurd was en sommige vrouwen hadden hen ontsteld. Elk woord van de Heere was een vuurvonk en elke tekst een heel vuur. Als Gods kinderen onder het Woord zitten en hun hart raakt in brand, dan komt alles van binnen in beweging. Ze worden week, nederig en klein. Zij vergieten tranen van verwondering, van liefde of van nederigheid. Er komt droefheid over hun ongelooft, onkunde en misnoedigheid. "Zo zult u vinden dat dat vuur zo'n licht geeft dat zij moeten zeggen: 'Dat heb ik wel duizendmaal gehoord, maar ik heb het in mijn leven niet zo begrepen.' En zo worden ze

ingeleid in het Woord als in de galerijen van de koning." Zij raken in verwarring van zoveel liefde. "Wie dat vuur heeft, wordt hemels en wil naar boven en wil bedenken de dingen die boven zijn en niet die op de aarde zijn, en wat er boven voor schatten zijn. Hem lust niets meer. Als een ziel in brand gepreekt wordt, wil het geheugen het onthouden, de liefde omhelst het, het geloof neemt het aan. En als zij thuiskomen, willen zij ook al leren en zij zouden anderen ook wel in brand willen helpen. Ziedaar, geliefden, zij ondervonden het duidelijk." Het hart was brandende in hen toen de Heere tot hen sprak. Zij waren bedroefd Jeruzalem uitgegaan, zij keerden nu naar Jeruzalem terug met vreugde in het hart. Alles leek verloren te zijn, maar de Heere was gekomen en had hun de Schriften geopend, beginnende van Mozes en de profeten. Hij overtuigde hen dat de Christus volgens de Schrift moest lijden. Hij bestrafte ook hun ongelooft 'O, ongelovigen en tragen van hart om te geloven.' Zo begon hun hart te branden toen de Heere vertelde van Mozes en met hen door al de profeten ging en aantoonde dat de Christus dit alles moest lijden. 'Moest de Christus niet deze dingen lijden en also in Zijn heerlijkheid ingaan?' Smijtegelt eindigt zijn preek met een woord van toepassing. Werkt de Heere in uw hart? Vertel anderen wat Hij aan uw ziel heeft gedaan. Waar twee of drie in de Naam des Heeren vergaderd zijn, zal de Heere in het midden zijn. De Heere houdt de huisgodsdiensten in waarde. De Heere wil hen die in het donker verkeren te hulp komen. De Heere wil predikanten bemoedigen die weinig toeloop hebben. "Meent u dat zij die de meeste toeloop en toejuiching hebben, de meeste zegen hebben? Nee, zij hebben meestal de meeste zegen die de minste toejuiching hebben." De Heere geeft Zijn zegen onder de prediking van het Woord. Dat zien we op de Pinksterdag en ook bij Lydia. Het Woord keerde niet ledig weder. Onder het Woord opent de Heere harten Vaak is er brand in de kerk door twist. Anderen zijn lauw of steenkoud. Anderen raken maar even in brand. Hoe weet ik dat mijn hart in brand staat? U zult het zich altijd herinneren wanneer dit gebeurd is en mag ervan spreken. Gods kind klaagt als het vuur minder wordt en is blij als het vuur weer wat gaat branden. "Wees gewaarschuwd, geliefde toehoorders, u zult niet altijd een brandend middel vinden en u zult ook weleens koud zijn. Maar houd maar aan en de Heere zal u Zijn gunstig aanschijn nog weleens tonen. Amen."

A. van Heteren

Het begin van de bekering (2)

Van welke kant we het ook bekijken, de waarachtige bekering van een mens begint bij God. Uit Hem en door Hem en tot Hem zijn alle dingen, Romeinen 11:36. Gods kinderen zijn niet “uit den bloede, noch uit de wil des vleses, noch uit de wil des mans, maar uit God geboren”, Johannes 1:13.

Dat het nieuwe leven niet uit de mens is, is vanwege onze val in Adam. Daardoor is de situatie waarin we verkeren precies zo ellendig geworden, zoals Romeinen 3:10 en 11 ons dat beschrijft: “Er is niemand rechtvaardig, ook niet een. Er is niemand die verstandig is, er is niemand die God zoekt”.

Als we mensen horen getuigen moeten we er op letten of ze het over zichzelf, hun keus, hun beslissing, hun “aannemen van Jezus” hebben, of dat ze spreken van Gods werk in hun leven. Maar nu moeten we goed opletten. Het feit dat God de Eerste is kan nooit betekenen dat ik lijdelijk moet afwachten totdat God begint. Als we Romeinen 3 hierboven genoemd goed begrijpen is er trouwens geen mens die lijdelijk afwacht tot de Heere komt. Zo is een mens niet. Wie God niet zoekt wacht ook niet af. Die is dood in de zonden en de misdaden. Wat houdt dat eigenlijk in en waaruit blijkt dat, dat de Heere de Eerste is. Welnu, dat blijkt uit de oproep tot bekering. Dat blijkt daaruit, dat, terwijl geen mens van nature Hem zoekt, Hij wel zoekt. De Heere zoekt. De Heere Jezus zegt het zo: “De Zoon des mensen is gekomen om te zoeken en zalig te maken dat verloren is”, Lukas 19:10. Blijkt dat al niet terstond na de val? Terwijl onze eerste ouders bang wegkruipen, zoekt de Heere ze op: Waar zijt gij?

Zo doet de Heere het nog. Hij zoekt door middel van Zijn Woord dat Hij laat prediken waarin Hij oproept tot bekering.

Wat is dat toch een wonder dat de Heere een mens achterna loopt. Wendt u tot Mij toe en wordt behouden. De ongerechte man verlate zijn gedachten en hij bekere zich tot de Heere. Ga maar na in de bijbel hoe dikwijls je de oproep tot bekering tegen komt. In die oproep is de Heere dus al de Eerste. Hij komt tot een gevallen mensenkind als een belovend God. Dat laat Hij ook al zo duidelijk zien in de Heilige Doop. Om u te zijn tot een God! Hij komt dus niet met lege handen, maar met de belofte van heil en vergeving. Doe uw mond wijd open en Ik zal die mond vervullen. De oproep tot bekering spreekt van genade. Want bekering hebben we helemaal niet verdiend. Een mens moest zich diep schamen dat hij bekeerd moet wor-

den. Dat betekent immers dat het helemaal fout zit in ons leven? We hebben afscheid genomen van God met de bedoeling nooit meer terug te keren. Nu wil een mens alles, behalve God. Ja, we moesten ons schamen dat we zo afkerig en diep gevallen zijn. En toch komt God die mens achterna. Hoe kan het? Het geheim is Zijn genade, Zijn welbehagen, Zijn goedertierenheid, Zijn verbondstrouw, het volbrachte werk van Zijn Zoon, Die door Zijn lijden en sterven het heil mogelijk maakte voor de grootste der zondaren. Vat echter de oproep tot bekering niet op alsof een mens zich bekeren kan en wil. Dus zo dat we ons als een bekeerd mens tot Hem wenden. De oproep tot bekering is: Wendt u naar Mij toe en WORDT behouden. Vindt in de weg tot terugkeer behoud. Met andere woorden: kom niet tot Hem als een goed mens, maar als een slecht mens. Kom niet als bekeerd mens, maar om bekering! Nog eens: waarin bewijst de Heere dat Hij de eerste is: in de oproep tot bekering. Maar ook in het feit dat die oproep effect heeft. Hoe dan? Omdat de Heere de prediking van Zijn Woord gepaard doet gaan met de werking van de Heilige Geest. De Geest van God doet de verloren zoon zijn dwaasheid zien. De Heilige Geest doet de verloren zoon de liefde van zijn vader zien. De Heilige Geest werkt in hem het voorneemen om op te staan en de daad van het opstaan en de terugkeer en de belijdenis met mond en hart: Vader, ik heb gezondigd. Zo verandert Hij onze wil en worden we gewillig gemaakt. Wat hebben we de Heere toch nodig als de Eerste, Zijn werk door middel van Woord en Geest. Zo komt de roeping bij mij als het ware binnen; we noemen dat de inwendige roeping. Een roeping die opgevolgd wordt, want de Heere doet geen half werk. Hij Die een goed werk begint, voltooit het ook. Omdat de Heere in de bekering de Eerste is en het alles van Hem moet komen, daarom bidden we eerst in de kerk en daarna komt de preek pas. Daarom moet ik voor ik naar de kerk ga ook bidden: Och, schonkt Gij mij de hulp van Uw Geest. Maar: de bladzijde is weer vol, jammer!

K. Hoefnagel

Laat u met God verzoenen! (6)

Ik schrijf dit artikeltje aan het begin van de laatste lijdensweek. Over enkele dagen zal het Goede Vrijdag zijn. Dan zullen we de dood en de begrafenis van de Heere Jezus gedenken. Zondag jongstleden zongen we in mijn gemeente Psalm 51, het vierde vers: *“Ontzondig mij met hysop, en mijn ziel, nu gans melaats, zal rein zijn en genezen. Was mij geheel, zo zal ik witter wezen dan sneeuw die vers op ’t aardrijk nederviel.”* De vrome Israëliet uit de tijd van het Oude Testament leefde bij het besef dat er tussen hem en de Heere verzoening nodig was. Diverse psalmen geven daar getuigenis van. Hoe hij dat wist? Dat had de Heere aan het volk bekend gemaakt. Met woorden aller-eerst. Door Mozes en door de andere profeten. Maar daarnaast ook door de aanwezigheid van het heilighdom te midden van het volk. Voorheen te Silo en later te Jeruzalem. Daar werden de offers gebracht. Daar vond ook eenmaal per jaar het gebeuren van de Grote Verzoendag plaats. De Heere wilde onder het volk wonen. Maar dat kon niet zomaar. Want Hij is heilig en het volk was onheilig. Een heilig God en een onheilig volk kunnen niet samen verkeren. Daarom waren de offers ter betaling nodig. Telkens weer.

Het kon ook zijn dat iemand uit het volk de overtuiging met zich meedroeg dat hij zwaar gezondigd had. Er was schuld ontstaan voor het aangezicht van de Heere. Hoe zou dat weer goed komen? Wat moest hij doen om het te vereffenen? Ja, hij wist het. Hij nam uit zijn kudde een lam of een rund. Het moest een gezond dier zijn, zonder enig gebrek. Dat offerdier bracht hij bij het altaar. Daar werd het geofferd. Tegelijkertijd verootmoedigde hij zich voor de Heere en beleed zijn schuld. Langs deze weg ontving hij vergeving van zijn zonde. Er was weer een verzoende verhouding met de Heere.

Heel deze ceremonie was een voorlopijge. Ten tijde van de oude bedeling nam de Heere er genoegen mee. Zo had hij het Zelf ingesteld. Maar ten diepste

had het alles een heenwijzend karakter. Immers, brandofferen noch offer voor de schuld voldeden aan Gods eis noch eer. Er was méér nodig. Hoe en wat? Johannes de Doper heeft het onder woorden gebracht. Dat was toen tijdens zijn prediking aan de Jordaan er een Man bij hem verscheen. Een Vreemdeling uit Galilea. Johannes herkent Hem. Hij is degene die de naam Jezus draagt. Zo genoemd op Gods bevel, omdat Hij het was die kwam om zondaren met God te verzoenen. Die Zijn volk zalig maakt van hun zonden. Johannes roept het uit, terwijl hij Hem aanwijst: *“Zie, het Lam Gods, dat de zonde der wereld wegneemt!”* Deze is het op wie al de ceremoniën van de oude bedeling wezen. Deze is het van wie de profeten gepredikt en de psalmisten gezongen hebben. Deze is het naar wie de vromen van de oude dag hebben uitgezien. Deze is het die in de volheid des tijds gekomen is als de beloofde Verlosser die zondaren verzoent met de heilige God.

Met deze boodschap zijn de apostelen de wereld ingegaan, beginnende vanaf Jeruzalem. Al op het Pinksterfeest predikte Petrus de vergeving der zonden door Jezus Christus [Hand. 2: 38]. Enkele tientallen jaren later deed de apostel Paulus het niet anders ten overstaan van koning Agrippa: *“om hun ogen te openen en hen te bekeren van de duisternis tot het licht en van de macht van satan tot God, opdat zij vergeving ontvangen”* [Hand. 26: 18]. In de prediking van de apostelen wordt deze heilswel-daad verbonden met het lijden, sterven en de opstanding van de Heere Jezus. Tegenover het Sanhedrin getuigt Petrus: *“De God onzer vaderen heeft Jezus opgewekt, Welke gij omgebracht hebt, hangende Hem aan het hout. Dezen heeft God door Zijn rechterhand verhoogd tot een Vorst en Zaligmaker, om Israël te geven bekering en vergeving der zonden”* [Hand. 5: 30, 31]. Ten huize van de Romeinse hoofdman Cornelius klinkt geen ander geluid, namelijk over degene *“Die*

van God verordend is tot een Rechter van levenden en doden. Van Hem geven getuigenis al de profeten, dat een iegelijk die in Hem gelooft, vergeving der zonden ontvangen zal door Zijn Naam” [Hand. 10: 42, 43]. In de synagoge van Antiochië verkondigt Paulus dit zelfde evangelie: *“Zo zij u dan bekend, mannen broeders, dat door Dezen u vergeving der zonden verkondigd wordt, en dat van alles waarvan gij niet kon gerechtvaardigd worden door de wet van Mozes, door Dezen een iegelijk die gelooft, gerechtvaardigd wordt”* [Hand. 13: 38, 39].

Telkens zien we dat het er de apostelen veel aan gelegen is om aan te tonen dat op deze Heere Jezus de prediking van de oudtestamentische profeten al betrekking had. In het bijzonder de voorzeggingen in Jesaja 53 zijn vervuld in de Persoon en het werk van de Christus. Heel nadrukkelijk horen we dat uit de mond van de diaken Filippus. Vanuit de boekrol van Jesaja onderwijst hij de heidense man uit het zuiderland aangaande de Heere Jezus. Beginnen de van diezelfde Schrift verkondigt hij hem Jezus [Hand. 8: 35]. Veel jaren later neemt de apostel Petrus deze lijn op in zijn eerste algemene zendbrief. Ook hier met een verwijzing naar het profetenwoord van Jesaja. *“Hiertoe zijt gij geroepen, dewijl ook Christus voor ons geleden heeft, (...) Die Zelf onze zonden in Zijn lichaam gedragen heeft op het hout, opdat wij, der zonden afgestorven zijnde, der gerechtigheid leven zouden, door Wiens striemen gij genezen zijt!”* [2 Petrus 2: 21-24].

Het lijdt geen twijfel. Er is verzoening geopenbaard vanuit de hemel. Zondaren worden met God verzoend in de vergeving van hun zonden. Maar daarbij hoort wel een Naam. Het is de Naam van de Zoon van God. *“De zaligheid is in geen ander. Want er is ook onder de hemel geen andere Naam die onder de mensen gegeven is, door welke wij moeten zalig worden!”* [Hand. 4: 12].

J.M.J. Kieviet

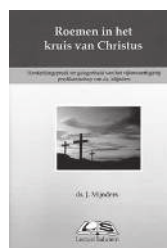
BOEKBESPREKINGEN

Dr. W. van Vlastuin, Met Christus opgewekt, het christelijke leven vanuit de opgestane Levensvorst, 112 blz., paperback, € 9,95, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978-94-6278-5694.

De auteur is universitair docent systematische theologie vanwege het Hersteld Seminarie aan de VU. Het boekje is de uitwerking van een aantal preken die de auteur heeft gehouden over Kolossenzen 3:1. In dit boekje wordt duidelijk gemaakt wat het christelijke leven was en is vanuit de opstanding van Christus. Dan gaat het om het functioneren van het opstandingsleven en de vrucht ervan. De vraag wordt behandeld hoe het zoeken van de dingen die boven zijn gestalte krijgt in het leven. De eerste christenen beleefden het aardse leven in het licht van dit hemelse koninkrijk. In het begin van de kerkgeschiedenis wordt dit treffend onder woorden gebracht in de brief aan Diognetus. We citeren wat we lezen op blz. 91 “Ze wonen in hun eigen land, maar als vreemdelingen. Ze delen in alles mee als burgers, maar hebben alles te lijden als vreemdelingen. Elk vreemd land is hun vaderland en elk land is hun vreemd. Ze trouwen als ieder ander. Ze krijgen kinderen, maar ze leggen hun nageslacht niet te vondeling. Ze delen hun tafel, maar niet hun bed. Ze leven ‘in het vlees’ maar niet ‘naar het vlees.’ Ze vertoeven op aarde, maar ze zijn thuis in de hemel. Ze gehoorzamen de vastgestelde wetten, maar in hun eigen leven overtreffen ze de wetten. Ze houden van allen, maar ze worden door allen vervolgd. Ze zijn onbekend, maar ze worden vermoord. Ze zijn arm, maar ze maken velen rijk. Ze komen alles tekort, maar ze hebben in alles overvloed. Ze worden onteerd, maar die ontering strekt hun tot roem. Ze worden belasterd, maar ze worden gerechtvaardigd. Ze worden gesmaad en ze zegenen. Ze worden beledigd en ze bewijzen eer. Als ze goed doen, worden ze gestraft als boosdoeners. Als ze gestraft worden, verheugen ze zich alsof ze tot leven kwamen. Door de Joden worden ze bestreden als vreemdelingen, door de Grieken worden ze vervolgd. En die hen haten, kunnen toch geen reden voor hun vijandschap opgeven.” Hieruit blijkt dat christenen echt anders zijn dan ongelovigen. “Ze zijn anders gericht, ze hebben een ander uitzicht, ze hebben een andere levenshouding, ze leven naar andere principes, ze worden gekenmerkt door een andere gezindheid.” (blz. 92). Christenen hebben een hemelse levensstijl. Christenen weten van matigheid. Hun hemelse gezindheid roept verzet en tegenstand op. We lezen op blz. 93 “Gods volk Israël had een diep besef dat Jezus niet van deze aarde was. Alleen dat al riep tegenstand op. Het gaat hier om vreemdelingenhaat die voortkomt uit vrees voor het vreemde, xenofobie. Christenen zijn vreemdelingen op aarde, omdat ze bij de hemel horen. Ze doen niet vreemd, ze gedragen zich niet vreemd, maar de wereld om ons heen voelt haarscherp aan dat we van een andere orde zijn. Dat brengt argwaan, afstand en wantrouwen met zich mee.” Christenen zijn de levende Bijbel voor mensen die zelf nooit in de Bijbel lezen. Gods geboden

zijn zichtbaar in hen. We lezen op blz. 94 “Onze nederigheid confronteert de ongelovige met zijn of haar hoogmoed. Onze onbaatzuchtigheid laat de zelfzucht zien. De rechtvaardigheid van God in ons brengt het oneerlijke aan het licht en de bewogenheid van Christus moet een ander wel beschuldigen van onbewogenheid. Wie wil er worden aangeklaagd? Als we een boete krijgen voor te hard rijden doen we al ons best om eronderuit te komen en excuses te bedenken. Uiteindelijk is de aanwezigheid van christenen voor ongelovigen onverdraaglijk.” Vervolg of verdrukking is het gevolg in vele landen op de wereld. Lijden wij mee met christenen die vervolgd worden? Christenen beantwoorden haat met liefde. Christus en Zijn Koninkrijk hebben een onbeweeglijke vastheid. In Christus zijn Gods kinderen meer dan overwinnaars. We willen deze bespreking van dit boekje besluiten met een vraag: Zijn wij door genade al een vreemdeling geworden die door genade zoekt de dingen die boven zijn? Is ons leven al een levende Bijbel voor hen die nooit in de Bijbel lezen?

Ds. J. Mijnders, Roemen in het kruis van Christus, brochure, 15 blz., € 2,00, Lectori Salutem nr. 156, Ripe Publishing, Nieuwdorp, Nunspeet, ISBN 978-90-76973-76-0.

Ter gelegenheid van zijn 45-jarig ambtsjubileum hield ds. J. Mijnders (Ger. Gem.) op 27 aug. 2015 deze

herdenkingspreek in de gemeente van Barendrecht. Met een preek over dezelfde tekst: Gal. 6:14 ‘Maar het zij verre van mij dat ik zou roemen, anders dan in het kruis van onze Heere Jezus Christus’, deed hij indertijd intrede in de gemeente van Rijssen- Zuid.

Peter Meeuse, Uit de duisternis geroepen. Jezus’ onderwijs aan Nicodemus over wedergeboorte en geloof, brochure, 24 blz., € 2,50, Lectori Salutem nr. 159, Ripe Publishing, Nieuwdorp, Nunspeet, ISBN 978-90-76973-80-7.

In deze brochure is het gesprek tussen Jezus en Nicodemus verklarend uitgewerkt. Ook komt aan de orde dat in het leven van de nachtdiscipel de vruchten van het werk van God openbaar zijn gekomen.

Wilhelmus à Brakel, De praktijk van het Heilig Avondmaal, in voorbereiding, betrachting en nabetrachting, 42 blz., € 2,50, brochure, Lectori Salutem, nr. 157, Ripe Publishing, Nieuwdorp en Nunspeet, ISBN 978-90-76973-77-7.

De inhoud van de brochure is grotendeels gelijk aan de tekst van hoofdstuk 41 in de herziene uitgave uit 2010 van De Banier, Apeldoorn. Het is een goede zaak voor jong en oud kennis te nemen van de inhoud van dit deel van het werk van Brakel.

Ds. W. Harinck, Christus en de vreemdelingen, Tjdpreek naar aanleiding van de vluchtelingenstroom, brochure, 16 blz., € 2,50, Lectori Salutem, nr. 160, Ripe Publishing, Nieuwdorp en Nunspeet. ISBN 978-90-76973-82-1.

De preek gaat over Matth. 25: 35 en 36 'Want Ik ben hongerig geweest en gij hebt Mij te eten gegeven, Ik ben dorstig geweest en gij hebt Mij te drinken gegeven; Ik was een vreemdeling en gij hebt Mij geherbergd. Ik was naakt en gij hebt Mij gekleed; Ik ben krank geweest en gij hebt Mij bezocht; Ik was in de gevangenis en gij zijt tot Mij gekomen.' Ds. W. Harinck is predikant van de Gereformeerde Gemeenten. Deze preek biedt stof tot Bijbelse bezinning over de aangesneden problematiek alsook tot persoonlijk onderzoek op weg en reis naar de eeuwigheid.

Maarten Luther

Nieuw in ons aanbod De brief aan de Galaten

Wij bieden een cursus aan om deze brief in vraag en antwoordvorm te lezen.

Neem een kijkje op onze site.
www.cursussenoudvaders.nl
0118-583025 / 0172-532796

Steun het evangelisatiewerk in Gent

en bestel uw boeken bij ons.

Uw bestelling ontvangt u binnen twee dagen thuis.

Email: webwinkel@evangelischcentrum.be
Telefoon (0032)92230560

Huize Sola Gratia is verhuisd
naar Hoog-Sauerland!
Tel. 0049 2983 9699915
Zie: www.huizesolagratia.net

Van de redactie

Verschijsning volgende nr.

Het volgende nummer zal verschijnen D.V. dinsdag 2 mei 2017. Kopij graag binnen donderdag 20 april.

Koningsdag

Koning Willem- Alexander mag D.V. op 27 april de leeftijd van 50 jaar bereiken. We willen hem met zijn vrouw en kinderen daarmee feliciteren en Gods onmisbare zegen toewensen in alle opzichten.

Ontmoetingsdag Bewaar het Pand

D.V. zaterdag 22 april 2017 in de CGK van Werkendam. In verband met de 500 jarige herdenking van de Reformatie zal gesproken worden over: Reformatie van de kerk door ds. K. Visser, reformatie van de leer door ds. A. Hoekman, reformatie van het leven door ds. A.A. Egas en reformatie van het gezin door ds. K. Hoefnagel. We willen jong en oud van harte opwekken deze dag te bezoeken. Het Woord van God zal centraal staan, maar de onderlinge ontmoeting en het gesprek met elkaar zijn ook belangrijk en werken samenbindend. De Heere gebiede Zijn zegen over deze dag.

Zendingsdag Elburg

Op DV woensdag 19 juli zal de jaarlijkse zendingsdag in Elburg weer worden gehouden. De sprekers zijn ds. J. de Bruin, ds. P. den Butter, stud. W.L. van der Staaij en br. H. Bor. Deze zending- en ontmoetingsdag zal plaatsvinden in de Ichthuskerk, Vrijheidstraat 1 te Elburg. De bijeenkomsten beginnen om 10.30 en 14.00 uur.

AvH

Colofon

Dit blad wordt om de veertien dagen uitgegeven door de stichting Bewaar het Pand.

ISSN nummer: 0166 - 4646

REDACTIELEDEN

Ds. A. van Heteren,
Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

REDACTIE ADRES

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, T 0527-688978
E a.vanheteren@kliksafe.nl

ABONNEMENTEN

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk. T 0184-669116
E pand@solcon.nl NL37 INGB 0000 7043 50 t.n.v.
Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.

Abonnementsprijs € 24,- per jaar. Abonnementsprijs Verenigde Staten en Canada \$ 25,-per jaar. Advertentietarieven op aanvraag.

Abonnementen lopen van 1 januari t/m 31 december.
Een abonnement kan op elk moment ingaan en moet uiterlijk 1 december schriftelijk of per e-mail worden opgezegd.

DE 54E ZENDINGSdag VAN DE STICHTING MBUMA-ZENDING

wordt D.V. gehouden op
donderdagdag 27 april 2017 in de Evenementenhal te Gorinchem.
Adres: Franklinweg 2, 4207 HZ Gorinchem.

Sprekers 's morgens (10.30-12.30 uur)

1. Ds. A. van Voorden, Opheusden. Opening
2. Rev. N. Sibanda, Mbumba (met vertaling)
3. Ds. M.O. van der Tang, Alblasterdam

Pauze 12.30-14.00 uur.

Sprekers 's middags (14.00-16.30 uur)

4. Ds. A.C. Rijken, Gameren
5. Dhr. A.B. den Breejen, Werkendam. Vertelling
6. Ds. Th. L. Zwartbol, Urk .Sluiting

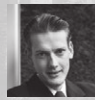
Parkeergelegenheid gratis beschikbaar.

Begravenisonderneming
de Jongh

*Voor een waardige en stijlvolle verzorging
van alleen begravenissen*

Hardinxveld-Giessendam 0184 - 61 11 54	Dordrecht e.o. 078 - 641 27 40	Waardenburg 0418 - 65 20 39
---	-----------------------------------	--------------------------------

Dag en nacht
persoonlijk
bereikbaar.

www.begravenisondernemingdejongh.nl

HARKES
Begravenissen

Persoonlijke zorg voor uw begravenis

Dokter Hamburgerlaan 59
2771 JR. Boskoop

www.harkesbegravenissen.nl

Wij verzorgen alleen begravenissen

0172 - 21 21 22

VAN STAVEREN
begravenisverzorging

Met aandacht, zorg en respect

Dag en nacht bereikbaar
(0172) 23 33 38

Wij verzorgen alleen begravenissen

Vraag vrijblijvend het boekje
"Mijn Laatste Wens".

www.vanstaverenbegravenissen.nl
info@vanstaverenbegravenissen.nl

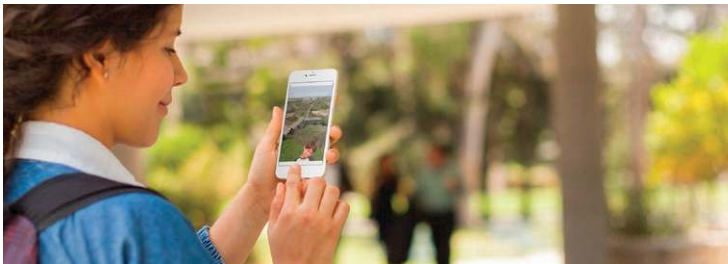

Verpleging & Verzorging

**"Fijn dat ik nog thuis
kan blijven wonen"**

Verpleging & Verzorging door medewerkers met een
reformatische identiteit, dat is **een vertrouwd idee**.
Meer informatie? www.rstzorg.nl of bel 0342 - 42 23 24.

RST Zorgverleners biedt ook **kraamzorg** en **huishoudelijke hulp**

**ONLINE
CHRISTELIJKE LUISTERBOEKEN**

—

VRAAG GRATIS DEMO AAN OP WWW.LUISTERCLUB.NL

